

УДК 336.2

НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Студ. І. Лизогуб, гр. БПО-1-15

Наук. керівник доц. О.М. Паливода

Київський національний університет технологій та дизайну

У сучасній економіці у зв'язку з постійними дефіцитами державних бюджетів і триваючими процесами їх наростання в силу різних факторів, їм все частіше доводиться вдаватися до запозичень, в результаті яких утворюється державний борг, який впливає на подальший економічний розвиток держави. Це відбувається в тому випадку коли розвинені країни і країни, що знаходяться на етапі свого поетапного розвитку відчувають нестачу коштів для підтримки нормального рівня життя своїх громадян і забезпечення обороноздатності.

Державний борг відіграє істотну і багатогранну роль в макроекономічній системі будь-якої країни. Це пояснюється тим, що відносини з приводу формування, обслуговування та погашення боргу роблять значний вплив на стан державних фінансів, інвестиційного клімату, структури споживання, грошового обігу і розвитку міжнародного співробітництва. Причиною виникнення державного боргу є проведена політика, яка не забезпечує збалансованість доходів і витрат держави. Разом з тим у світі немає жодної країни, яка в ті чи інші періоди своєї історії не стикалася б з цією проблемою. Державний борг є невід'ємною частиною більшості фінансових систем.

Характерні особливості державного боргу:

1. В основі змісту державного боргу лежать кредитно-фінансові відносини з приводу залучення державою додаткових фінансових ресурсів, тобто здійснення запозичень.
2. Позичальником і боржником у цих відносинах є держава.
3. Формою державних запозичень є державні цінні папери.
4. Позичкові ресурси — це тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб, іноземних держав, міжнародних організацій тощо.

Економічна сутність державного боргу проявляється через властиві йому функції. Функція — зовнішній прояв властивостей якого-небудь об'єкта в даній системі відносин. Державний борг виникає через брак у держави коштів, необхідних для виконання її функцій, серед яких регулювання економіки, проведення соціальної політики, забезпечення обороноздатності країни, утримання пенітенціарної системи, міжнародної діяльності. Тому держава змушена мобілізувати додаткові фінансові ресурси для покриття своїх видатків, необхідних для забезпечення її діяльності і виконання функцій. Основними причинами виникнення та зростання державного боргу в Україні є дефіцит державного бюджету та постійний дефіцит платіжного балансу країни, тому що, державні запозичення проводяться з метою покриття того самого бюджетного дефіциту на державному і регіональному рівнях. Для фінансування дефіциту Державного бюджету України залучаються кошти міжнародних фінансових організацій.

Для вдосконалення управління державним боргом України пріоритетним має стати визначення концептуальних засад вітчизняної боргової політики та розроблення і законодавче закріплення обґрунтованої стратегії залучення позикових коштів та їх використання. Основними вихідними положеннями цієї стратегії мають бути: розробка законодавчого забезпечення формування державного та гарантованого державою боргу; підвищення ролі внутрішніх державних запозичень; надання переваги довгостроковому залученню позик; здійснення планування державної заборгованості; зменшення обсягів гарантованого зовнішнього боргу та здійснення жорсткого контролю цільового використання коштів суб'єктів господарювання.